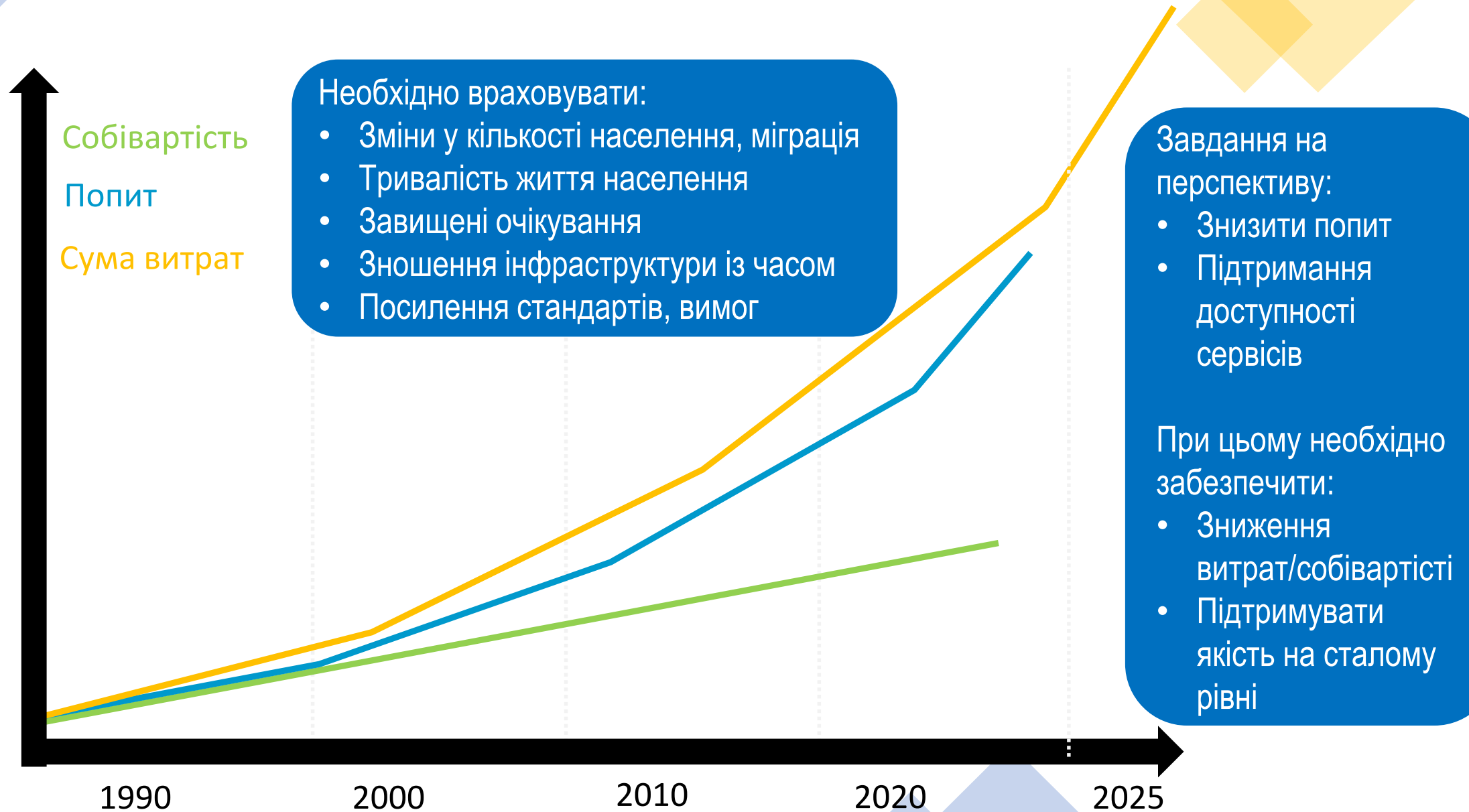

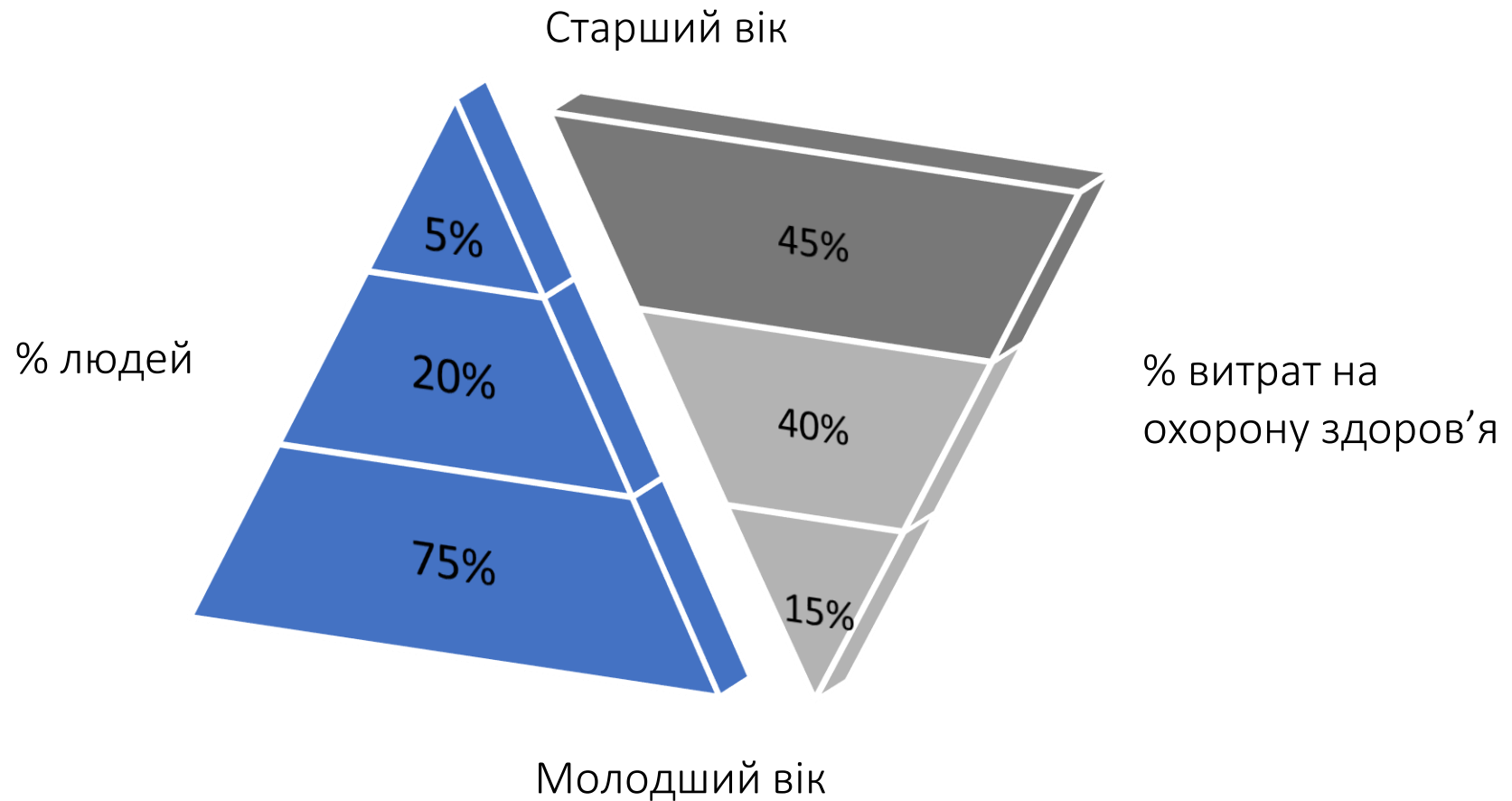
Джерела фінансування закладів охорони здоров'я в умовах війни

*Голова ГО «ЕАЦ «Медичний конструктор»,
член Опікунської ради НДСЛ «Охматдит»
МОЗ України, фахівець із медичної
технології «ТАНPI – health facility planning»*

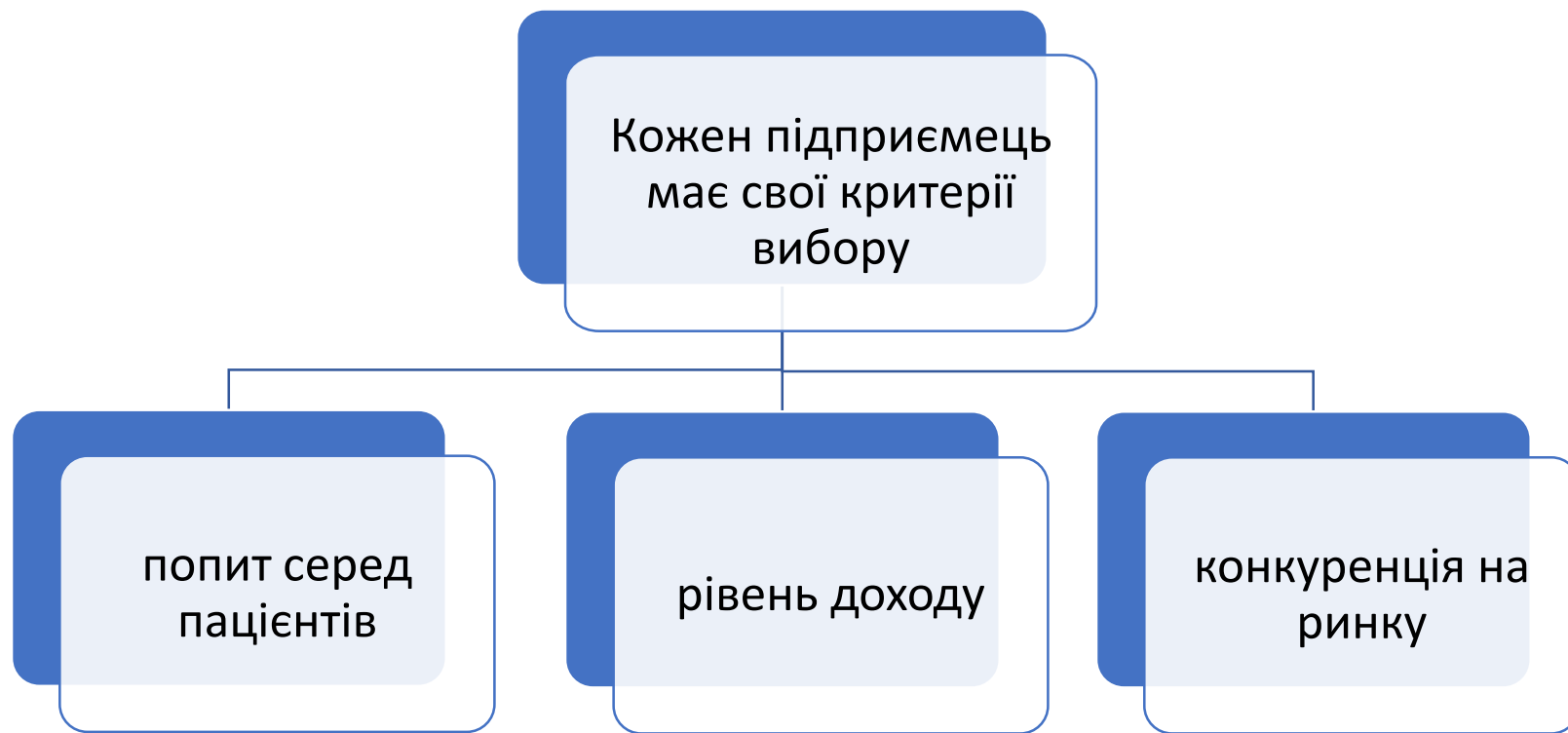
Влиw загальних світових трендів на медичний бізнес

Витрати у галузі охорони здоров'я, в залежності від віку

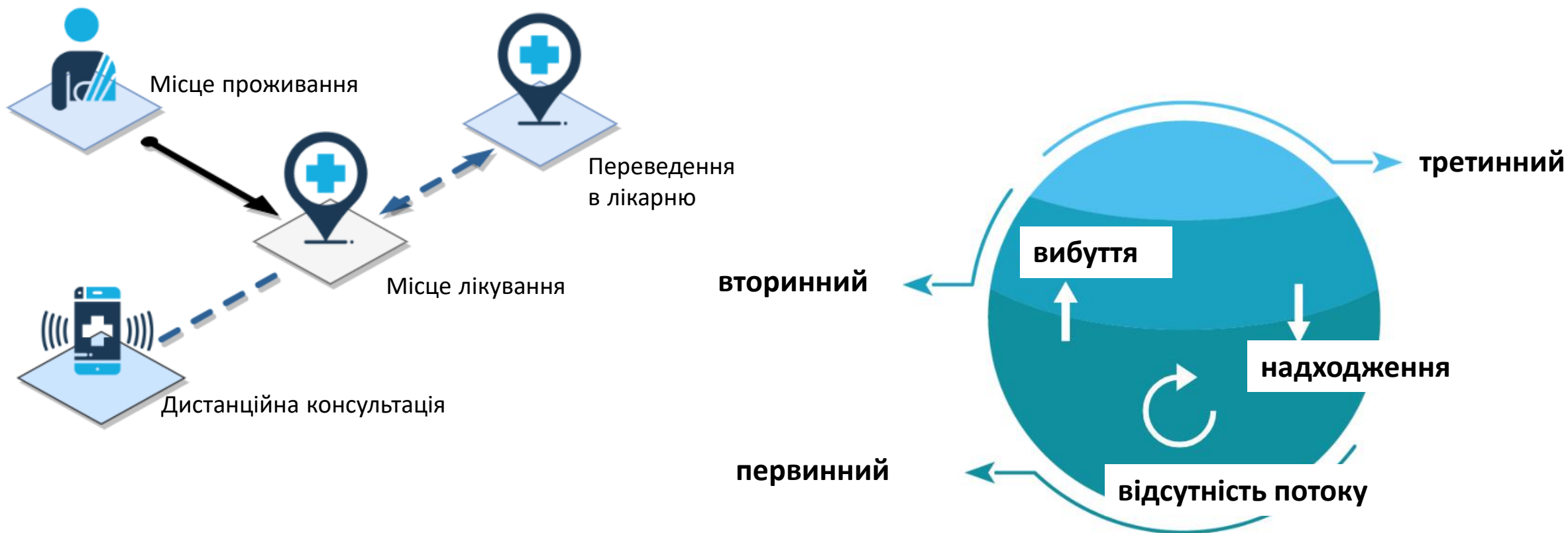

Організувати приватну клініку може будь-який інвестор навіть без медичної освіти, але слід враховувати, що медичний бізнес дуже специфічний напрямок діяльності і без фахових знань, досвіду та команди важко досягнути позитивних результатів

Аналіз потоків – ключ до правильної бізнес моделі та позиціонування

Потік пацієнтів аналізується за поточними та прогнозованими аспектами, дає уявлення про попит та пропозиції на місцевому ринку. Кожна територія або послуга аналізується на предмет **відсутності потоку** (пацієнти, які звертаються за медичною допомогою поза закладом), **притоку** (пацієнти, що прибувають в лікарню) або **відтоку** (пацієнти, що залишають лікарню).

Найпопулярніші напрямки для відкриття клініки

за версією Медичного Конструктора
на 2020-2021 роки

Гінекологія

Стоматологія

Косметологія

Урологія

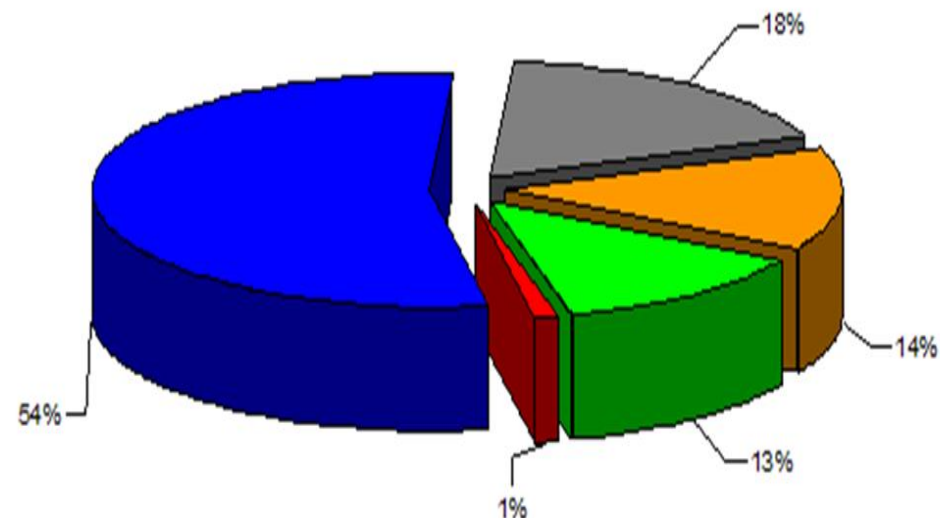
Також серед затребуваних та актуальних комерційних сервісів - відкриття діагностичного центру
(КТ, МРТ, УЗД)
або медичної лабораторії

Рисунок 2. Структура приватних мед. послуг в Україні (у грошовому вираженні), %

* дані Агентства медичного маркетингу та оцінка Pro-Consulting

Головним джерелом фінансування платних медичних послуг в Україні є фізичні особи – близько 80 %, юридичні особи – 12 %, а також страхові компанії – 6 %.

■ Стоматологія ■ Акушерство та гінекологія ■ Дерматовенерологія ■ Хірургія ■ Інші послуги

Основні варіанти фінансування

- Власні кошти засновників
- Запозичені кошти від інвесторів
- Лізинг медичного обладнання
- Фінансування за рахунок суміжної діяльності власників
- Банківські кредити
- Кредитні програми від Постачальників

Ризики:

- Не ліквідність деяких напрямків діяльності
- Висока конкуренція в тому числі за рахунок державних закладів охорони здоров'я
- Можлива відсутність кваліфікованої команди
- Відсутність досвіду в медичному бізнесі
- Форс-мажорні обставини (війна)
- Тиск та втручання держави

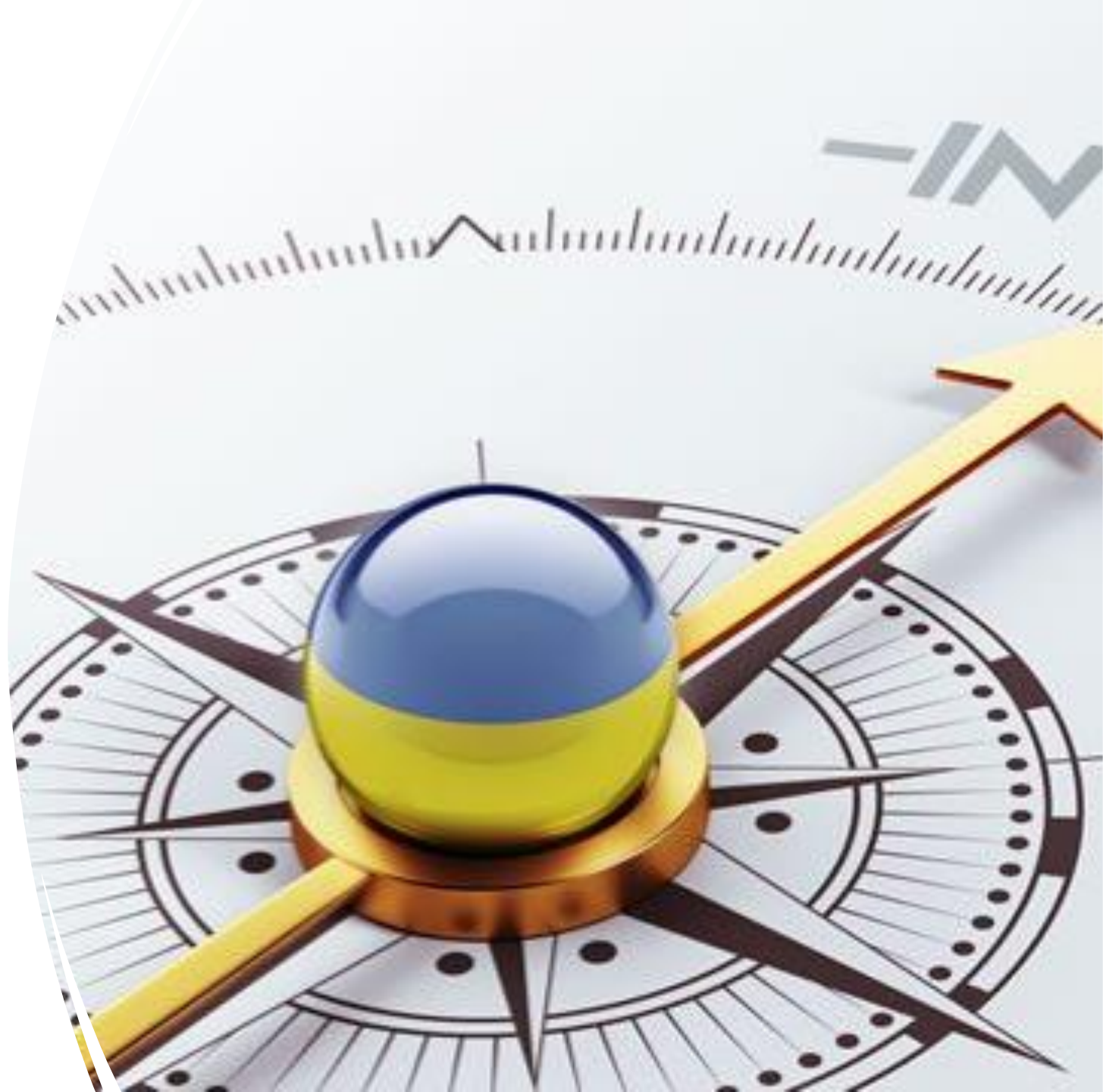
Переваги:

- Власний бізнес на довгі роки є не швидким, але надійним та стабільним прибутком
- Можливість зміни напрямку діяльності в залежності від попиту та можливостей
- Ріст компанії без суттєвих обмежень (відкриття філіалів, розширення впливу, впровадження нових послуг)
- Стабільний попит на деякі види медичних послуг

Додаткові варіанти фінансування

- Державні пілотні проекти за підтримки міжнародних організацій
- Місцеві цільові програми щодо підвищення ефективності системи управління у галузі охорони здоров'я
- Гранти міжнародних організацій
- Гранти від благодійних фондів, громадських організацій, меценатів
- Допомога від консультативно-дорадчих органів закладів охорони здоров'я, зокрема опікунських рад
- Державно-приватне партнерство

Основні варіанти фінансування

Власні кошти засновників

Переваги:

- відсутність зобов'язань перед кредиторами;
- вільний вибір постачальників медичного обладнання;
- можливість отримання знижок та спеціальних умов;
- вільний вибір виробників, моделей, комплектацій, опцій обладнання під власні побажання та потреби;
- більш прозора та зручна система розрахунків;
- власне обладнання дає можливість отримання банківського кредитування під його заставу;
- відсутність ризику зобов'язань перед лізинговою компанією в результаті втрати або зміни напрямку діяльності медичного бізнесу;
- придбання бувшого у використанні (відновленого) обладнання;
- можливість отримання прибутку від передачі обладнання в оренду.

Недоліки:

- найбільший фінансовий внесок при відкритті медичного бізнесу;
- не стабільність цін на обладнання в залежності від курсу валют;
- необхідність детального та обґрунтованого підбору медичного обладнання, приміщень з мінімальною можливістю придбання «на виріст»;
- відсутність варіантів легального захисту та страхування вкладених активів;
- додаткові витрати фінансів та часу на ремонт, реконструкцію, розширення, навчання, маркетинг, рекрутинг тощо

Основні варіанти фінансування

Запозичені кошти від інвесторів

Переваги:

- зацікавленість інвесторів та спонсорів в розвитку бізнесу;
- можливість отримання відтермінування виплати боргових зобов'язань за домовленістю сторін;
- гнучкі та договірні умови повернення коштів.

Недоліки:

- контроль зобов'язань, можливе втручання в діяльність компанії зі сторони спонсорів та інвесторів;
- залежність від матеріальних можливостей, інтересів та планів інвесторів;
- необхідність чіткої фінансової звітності перед інвесторами;
- ризик втрати дружніх відносин з інвесторами та набуття ворожих стосунків в разі часткового або повного не виконання зобов'язань.

Основні варіанти фінансування

Лізинг медичного обладнання

Переваги :

- початковий внесок від 20% особливо актуально
- для коштовного медичного обладнання (КТ, МРТ, хірургічні столи, стерилізаційне обладнання, ендоскопічна стійка);
- розстрочка до 5 років;
- рівномірне погашення;
- низька відсоткова ставка (від 7% річних), що порівняно з банківськими відсотками зовсім небагато;
- мінімальний пакет документів для угоди, на відміну від кредитів;
- звільнення від ПДВ за умови подальшого викупу обладнання;
- відсутнє приховування комісії, а також відомий відсоток подорожчання;
- процедура лізингу зручна для малих та середніх медичних закладів, а також для медичних стартапів.

Основні варіанти фінансування

Лізинг медичного обладнання

Недоліки:

- обмежений перелік медичного обладнання, доступного для лізингу;
- ліміт на вартість обладнання;
- відсутність можливості придбання б/в обладнання;
- ринкова вартість з мінімальним торгом та знижками;
- обладнання не є власністю клініки до викупу.

Основні варіанти фінансування

Фінансування за рахунок суміжної діяльності власників

Переваги:

- медичний бізнес розглядається, як додаткова або основна діяльність в залежності від побажань та можливостей власника

Приклад:

Власник має мережу аптек, за рахунок прибутку від діяльності аптек, відкриває мережу амбулаторій сімейного лікаря.

Переваги:

-В приміщенні аптеки розміщено кабінет лікаря, який надає консультативну допомогу відвідувачам аптеки, виписує рецепти, призначає лікування.

-Ліки, що продаються за рецептом є можливість придбати, навіть не виходячи з аптеки, шляхом отримання рецепта від лікаря.

Особливості:

Фінансування за рахунок суміжної діяльності бажано в одному напрямку, тобто, якщо у власника вже є діючий бізнес з медичною направленістю, створюючи симбіоз медичного бізнесу.

Основні варіанти фінансування

Фінансування за рахунок суміжної діяльності власників

Недоліки:

- власник бізнесу, за рахунок діяльності якого планується створення медичного закладу повинен розуміти та мати досвід в особливостях медичного бізнесу;
- якщо напрямок діяльності компанії власника не стосується медицини – бажано бути впевненим, що це правильний вектор розвитку та вкладання інвестицій.

Основні варіанти фінансування

Банківські кредити

Переваги:

- власником обладнання, придбаного у кредит, є покупець;
- сума кредиту не обмежена вартістю медичного обладнання;
- кредитування може бути на більший строк, ніж лізинг;
- можливість вибору кредитної установи за бажанням позичальника;
- використання коштів не залежно від постачальників обладнання;
- можливість дострокового погашення;
- практикується домовленість про рефінансування та реструктуризацію боргу;
- якщо договір розривається, при розрахунку враховується виплачена сума;
- придбання медичного обладнання, яке було у використанні (відновленого);
- медичне обладнання, придбане за кредитні кошти без обмежень можливо передавати в оренду, продавати;
- використання кредитних коштів може бути не тільки на придбання обладнання, можливі розрахунки по оплаті праці, податкам, оренді, іншим витратам.

Основні варіанти фінансування

Банківські кредити

Недоліки та складнощі:

- великий пакет документів по позичальнику (включаючи бізнес-план, бухгалтерську звітність тощо);
- тривалий термін розгляду кредитної заявки (від кількох днів до декількох місяців);
- жорсткий підхід до оцінки позичальника;
- потрібно забезпечення кредиту - найчастіше застосовується ліквідна застава (як правило, це нерухома власність, товари в обороті);
- може знадобитися страхування предмета застави;
- можуть бути приховані комісії банку;
- кредитор має право вимагати поручителя.

Додаткові варіанти фінансування

Державні пілотні проєкти
за підтримки
міжнародних організацій
**(розповсюджуються на
комунальні/державні
ЗОЗ)**

Додаткові варіанти фінансування

РЕАБІЛІТАЦІЯ ТРАВМ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

**War trauma rehabilitation
in Ukraine**

Спільні зусилля дозволять прискорити побудову в Україні якісно нової ефективної системи реабілітації, яка буде базуватись на таких принципах, як доказова медицина, мультидисциплінарний підхід та впровадження Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ).

Проект “Реабілітація травм війни в Україні” стартував, - МОЗ

Проект реалізує велика команда експертів, до якої входять представники Міністерства охорони здоров'я України, Національної служби здоров'я України (НСЗУ), Міністерства у справах ветеранів, Міністерства соціальної політики, Офісу Президента України, радниці-уповноваженої Президента з питань безбар'єрності, Школи реабілітаційної медицини Українського католицького університету (УКУ), Українського центру охорони здоров'я. Виконавчим партнером проекту виступає БФ «Пацієнти України».

Додаткові варіанти фінансування

Місцеві цільові програми
щодо підвищення
ефективності системи
управління у галузі
охорони здоров'я
(розповсюджуються на
комунальні /державні
ЗОЗ)

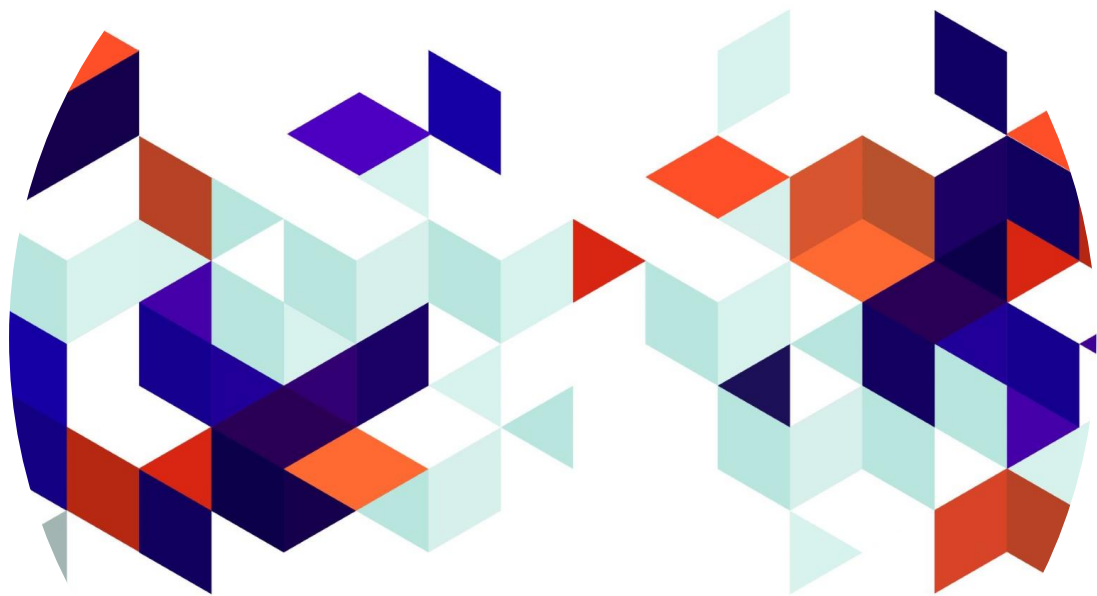
Додаткові варіанти фінансування

- Міська цільова програма «Здоров'я киян». Провідними шляхами реалізації заходів Програми є організаційні заходи з модернізації системи охорони здоров'я столиці в рамках законодавства України, проведення робіт із капітального ремонту закладів з надання первинної, вторинної медичної допомоги та третинної медичної допомоги тощо.
- Програма Харківської обласної ради «Здоров'я Слобожанщини», зокрема з метою оновлення медичного обладнання, впровадження нових технологій діагностики і лікування хворих та удосконалення матеріально-технічної бази у спеціалізованих закладах охорони здоров'я та закладах охорони здоров'я обласного значення.
- Комплексна програма підтримки галузі охорони здоров'я Львівської області.
- Комплексна міська програма «Здоров'я лучан» (Волинська область).

Додаткові варіанти фінансування

Гранти
міжнародних
організацій

Додаткові варіанти фінансування

- Грант – це безповоротна фінансова або технічна допомога. Кошти з цільовим призначенням, які не треба віддавати, за умови виконання певних умов.
- Допомога може бути не тільки у вигляді фінансів. Можна отримати обладнання, консалтинг, навчання та іншу підтримку і направити цей ресурс на розвиток справи.
- Надають гранти донори – спеціальні фонди, які можуть належати державі, комерційним чи некомерційним організаціям, приватним особам. Фінансують проекти в різних галузях – підприємництво, культура, наука, соціальні та екологічні ініціативи тощо.
- Щоб отримати грантову допомогу, потрібно пройти конкурсний відбір – у кожного фонду і кожної програми свої умови. Але, перш за все, потрібно обрати донора, у фокусі якого галузь «медицина», «охорона здоров'я».

Додаткові варіанти фінансування

Як дізнатись
закладам
охорони
здоров'я про
гранти?

Моніторинг сайтів найбільших донорів
щодо фінансової допомоги напряму
медицини

НСЗУ також періодично здійснює розсилку
щодо актуальних грантів (якщо заклад
охорони здоров'я приватної власності має
укладений договір із НСЗУ)

Початок комунікацій із донорами шляхом
надсилання листів із розробленим
концепт-проєктом

Відмітки донорів в публікаціях у
соцмережах

Відвідування події, які влаштовують
донори

Додаткові варіанти фінансування

У рамках європейської програми EU4Health можлива участь приватних закладів охорони здоров'я України.

Адже гранти передбачені для наукових та навчальних закладів, науково-дослідних інститутів, лікарень, **приватних закладів охорони здоров'я.**

Програма EU4Health сприятиме інтеграції України в європейський медичний простір та сприятиме покращенню матеріально-технічного забезпечення українських медичних закладів, особливо в умовах відновлення системи охорони здоров'я під час збройної агресії РФ.

Додаткові варіанти фінансування

USAID | **УКРАЇНА**
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

USAID – американська організація, спрямована на забезпечення розвитку та просування демократії в інших країнах. Виділяє гранти на програми боротьби з економічними та соціальними проблемами, включаючи голод та бідність. Також USAID фінансує програми, спрямовані на підвищення рівня освіти, підтримку безперервності та поновлення бізнесу, розвиток креативних індустрій (здебільшого спрямовані на заклади охорони здоров'я комунальної/державної форми власності).

Від початку війни 24 лютого 2022 року, USAID надало 9,88 мільярда доларів на програми розвитку та гуманітарну допомогу.

Додаткові варіанти фінансування

HOUSE
OF
EUROPE

- House of Europe – програма Європейського Союзу, створена для підтримки професійного обміну між українцями колегами в країнах ЄС та Великій Британії.
- Програма фокусується також на медицині **(спрямована на заклади охорони здоров'я всіх форм власності)**.
- Грантові кошти можна отримати на стажування і нетворкінг медичного персоналу в ЄС та Великій Британії, навчальні подорожі, резиденції, тренінги, поїздки на конференції, професійні події та інші можливості.

Додаткові варіанти фінансування

**Нова Програма ЄС «Міцні Регіони»
профінансує впровадження кращих практик
місцевого розвитку у 80 громадах**

- GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit) – німецьке товариство міжнародного співробітництва.
- GIZ фінансують проекти у сфері розвитку бізнесу, охорони здоров'я, інфраструктури (спрямовані на заклади охорони здоров'я всіх форм власності).

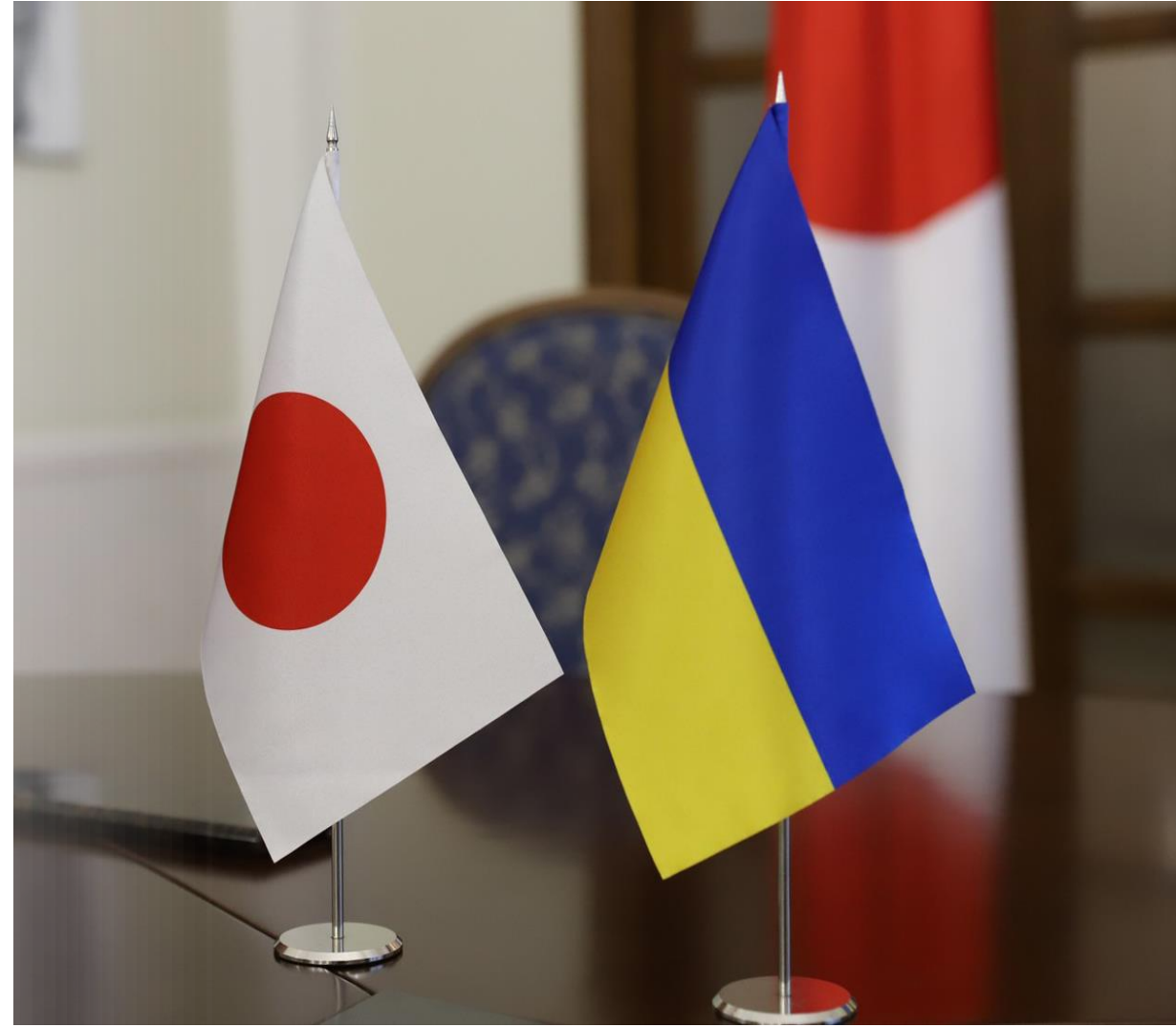
Додаткові варіанти фінансування

Кусаноне – програма фінансової допомоги від уряду Японії.

Особлива увага приділяється проектам у сфері медичної допомоги.

Підтримка надається лікарням, здебільшого державної/комунальної власності.

Програма на реалізацію проектів у 2024 р. – максимальна сума грантової допомоги для одного проекту близько 90 000\$.

Додаткові варіанти фінансування

Гранти від благодійних фондів, громадських організацій, меценатів

Додаткові варіанти фінансування

Гуманітарна ініціатива Групи Метінвест «Рятуємо життя» запроваджує масштабну програму з протезування та реабілітації військових і мирних жителів України. (спрямована на заклади охорони здоров'я всіх форм власності).

«Рятуємо життя», Protez Hub працює спільно з Проектом підтримання протезування в Україні та їхніми партнерами ProsthetiKa й Razom for Ukraine.

Ініціативу «Рятуємо життя» створила Група Метінвест у координації з Фондом Ріната Ахметова на початку російського вторгнення в Україну.

Додаткові варіанти фінансування

- 1 травня 2023 року Національна агенція гуманітарної допомоги ZDOROVІ оголосила про старт навчання роботі з грантовими заявками для працівників медичних закладів. **(спрямована на заклади охорони здоров'я всіх форм власності).**
- Мета навчальної програми від експертів команди Грантового хабу ZDOROVІ — допомога лікарням у залученні прицільної грантової допомоги та забезпечення їх обладнанням, інструментарієм та ліками.
- Національна агенція ZDOROVІ надає спеціалізовану допомогу медичним закладам, військовим шпиталям, пологовим будинкам та медикам на полі бою. **Першочерговий пріоритет –належить гарячим точкам, де відбуваються військові дії, проте допомогу можна отримати в будь-якому населеному пункті України.**

Додаткові варіанти фінансування

Допомога від консультативно-дорадчих органів закладів охорони здоров'я, зокрема опікунських рад

Додаткові варіанти фінансування

ОХМАТДИТ

Національна дитяча спеціалізована лікарня
МОЗ України

Опікунська рада НДСЛ «ОХМАТДИТ» МОЗ України перерахувала на рахунок лікарні більше 1 млрд грн за 10 років роботи

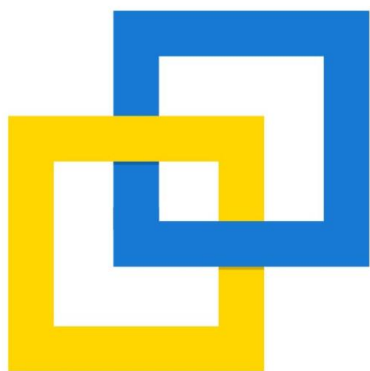
KSE | Kyiv
School of
Economics

PHILIPS

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

NOVA
UKRAINE

RAZOM

Together we are Ukraine

Масштабна гуманітарна робота України
продовжує відбуватись завдяки
співпраці з міжнародним організаціями
та компаніями

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

МЕДИЧНИЙ
КОНСТРУКТОР

Інвестування

- Проаналізувавши статистику України, можемо спостерігати до 2020 року індекс капітальних інвестицій мав сприятливі показники для галузі;
- В 2020 році у зв'язку з пандемією COVID-19 спостерігаємо тенденцію щодо зменшення залучень іноземних інвестицій в Україну, про що свідчить статистика;
- В 2021 році спостерігаємо тенденцію щодо збільшення залучень іноземних інвестицій в Україну, про що свідчить статистика;
- Після повномасштабного вторгнення Державна служба статистики України ще не опублікувала інформацію.

Індекси капітальних інвестицій за видами економічної діяльності у 2018 році

	Код за КВЕД-2010	Січень-березень	Січень-червень	Січень-вересень	Січень-грудень	
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Q	110	125	127,1	105,8	<i>Human health and social work activities</i>

Індекси капітальних інвестицій за видами економічної діяльності у 2019 році

Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Q	135,9	127,3	132,4	146,6	<i>Human health and social work activities</i>
---	---	-------	-------	-------	-------	--

Індекси капітальних інвестицій за видами економічної діяльності у 2020 році

Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Q	61,0	59,1	52,6	52,5	<i>Human health and social work activities</i>
---	---	------	------	------	------	--

Індекси капітальних інвестицій за видами економічної діяльності у 2021 році

Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	Q	237,1	247,4	233,2	179,1	<i>Human health and social work activities</i>
---	---	-------	-------	-------	-------	--

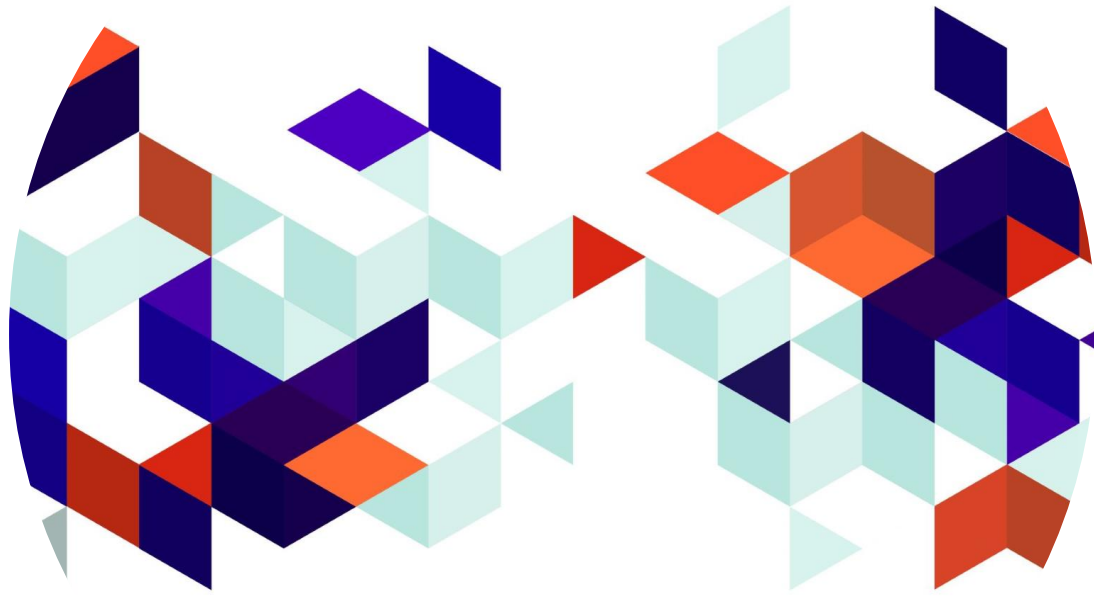

Інвестування

Приватні інвестиції дуже примхливі і "пливуть у ті води", де працює верховенство права та економіка.

Додаткові варіанти фінансування

Державно-
приватне
партнерство

Додаткові варіанти фінансування

ЗМІСТ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Державно-приватне партнерство (далі – ДПП) для закладів охорони здоров'я: **співробітництво між державним партнером/концесієдавцем** (КМУ, державною установою (казенним підприємством) **та приватним партнером/концесіонером** (юридичною особою, крім державних та комунальних підприємств, установ, організацій), що здійснюється **на основі договору** та **відповідає ознакам ДПП**, визначеним законом.

Додаткові варіанти фінансування

ДПП в охороні здоров'я має потужний мультиплікаційний ефект на всю економіку країни:

- створюються умови для збереження та відтворення людського капіталу – головного багатства держави;
- створюються сучасні та високооплачувані місця для медичних працівників;
- в охорону здоров'я залучаються інноваційні технології;
- розвиваються медичні та фармацевтичні сектори економіки;
- створюються робочі місця та розвиваються суміжні сектори економіки – будівництво, ІТ, виробництво медичної техніки та виробів, маркетинг, медичний туризм, наука і освіта;
- зберігається та розширюється мережа медичних закладів державної (комунальної) власності;
- звужується простір для корупції в охороні здоров'я;
- зростає авторитет держави на міжнародному рівні, зростають прямі іноземні інвестиції;
- розвивається інституційна спроможність української фінансової системи та державного управління.

Додаткові варіанти фінансування

ОСНОВНІ ПЕРЕВАГИ ДПП:

Як свідчить міжнародний досвід, в основі реалізації проектів ДПП лежить досягнення наступних цілей:

A

подолання інфраструктурного дефіциту (вартісні інфраструктурні проекти: порти, дороги, мости, аеропорти)

B

розвиток публічних послуг (транспортні, соціальні та інші сфери)

C

розподіл відповідальності і ризиків у сфері надання послуг між публічним та приватним партнерами

D

використання досвіду та професіоналізму приватного сектору при збереженні контролю громади над активами

E

залучення до реалізації інвестиційних проектів фінансових ресурсів, що до цього перебували «у тіні»

F

розвантаження бюджетів всіх рівнів, ефективніше використання коштів

G

поліпшення якості послуг

H

зниження (або збереження) вартості плати за послуги

I

посилення діалогу і взаємодії між бізнесом, владою та громадою

J

ширше залучення приватних коштів для регіонального та місцевого розвитку

Додаткові варіанти фінансування

В Україні можлива реалізація моделі ДПП, коли приватний партнер отримує кошти через НСЗУ, плюс відшкодування капітальних витрат інвестора через пряме бюджетне фінансування (або на місцевому рівні).

При цьому Україна не може похвалитися повноцінними реалізованими проектами ДПП в охороні здоров'я. За винятком хіба що окремих регіональних ініціатив, які переважно зосереджені на ремонті приміщень, закупівлі обладнання та спільній експлуатації його на території діючих медзакладів.

Приклад. Співпраця КНП та приватних медичних компаній, зокрема Білоцерківська лікарня №2 та Фастівська ЦРЛ.

Пацієнти мають змогу безоплатно пройти обстеження на КТ приватних центрів, розташованих на території цих лікарень.

МЕДИЧНИЙ
КОНСТРУКТОР

Висновок

«Не соромтесь гучно заявляти про свій заклад охорони здоров'я. Розвивайте цікаві актуальні проєкти, будьте видимими та чутними. І тоді донори самі зацікавляться вами.

Навіть якщо ви подали заявку на грант і не підійшли за умовами одному донору, Вас запам'ятають і, за нагоди, порадять іншим.

Тож сфокусуйте увагу саме на цінності того, що ви робите!»

МЕДИЧНИЙ
КОНСТРУКТОР

Дякую за увагу!